

Mindezek a gondolatok is helyet kaptak azon a júliusi hétvégén, amikor a Magyarországi Evangélikus Egyház, a Bajor és az Osztrák Evangélikus Egyházzal együtt megszervezte három napos eseménysorozatát *Eljutni a határig – An die Grenzen gehen* mottóval. A háromnapos konferencia és találkozó egyházi, társadalmi és politikai vonatkozással is bírt. Célunk volt felidézni a történelmi tények folyamatát: olyan hangnemben és kontextusban beszélni az eseményekről, amely ma nem jellemző a közéletre: megbocsátással, tényfeltáró módon, nem hallgatva el az egyes emberi sorsok alakulását és a hibákat sem. Így lehetett vendégünk Németh Miklós volt miniszterelnök, Balog Zoltán, a parlament kisebbségi és emberi jogi bizottságának elnöke, a korábbi német nagykövet, ma evangélikus országos felügyelő Pröhle Gergely, valamint az egyéni történelmet saját életén megtapasztaló volt keletnémet állampolgár, Christine Hartmann és fia, akik egykorú szemtanúként jelentek meg. Izgalmas volt a történelmi háttér kulisszatitkait megismerni a volt miniszterelnök előadásában, vagy a tények pontos és valóságghú elemzését hallgatni Oplatka András egyetemi tanártól, aki a *Neue Zürcher Zeitung* tudósítója volt a 90-es évekig. Örömmel töltötte el a szervezőket, hogy sok ember mozdult a hívásra: néhány hét alatt négy busznyi bajor egyháztag iratkozott fel a listákra, hogy együtt ünnepeljenek a magyarokkal, akik ugyancsak jelentős számban képviseltették magukat az egyházi programokon.

Visszatekintve, már a hivatalos állami ünnepet is magunk mögött tudva nem véletlenül tartottuk fontosnak a határnyitás transzcendens oldalának hangsúlyozását: ezen a nyáron elindult valami. Olyan hangnemben sikerült beszélnünk a múlttól, amely nagyon hiányzik a mai Magyarországon. Igazságokat és tényeket nem elhallgatva, de sárdobálás nélkül, az összetartozás érzését megteremtve tudhatjuk magunk mögött azt a néhány júliusi napot. Július 5-én, a zárónapon a közösség szabadtéri istentiszteleten adott hálát azért, hogy volt határnyitás, rendszerváltás, lehetőség az újrakezdésre.

TURBULY ÉVA | Határtalan történet.
A Soproni Múzeum új állandó
kiállításának szakmai
megnyitója

A Soproni Múzeum 22 év után nyitja meg új állandó kiállítását, ami mindig mérföldkő egy múzeum életében. Nem véletlen, hogy az intézmény korábbi nagy igazgató-egyéniségei, Csatkai Endre, Domonkos Ottó, Környei Attila nevéhez is kapcsolódott egy-egy új, a maga korában figyelemreméltó kiállítás.

Nem volt könnyű a mostani rendezőknek, Tóth Imre múzeumigazgatónak és Kelemen István történész muzeológusnak a nagy elődök nyomába lépni. Végigjárva azonban a kiállítás termeit, úgy érzem, jól oldották meg a feladatot,

sikerült a régi erényeket megtartva egy, a 21. század igényeinek tartalmilag és formailag is megfelelő, korszerű és látványos kiállítást létrehozniuk. Annak ellenére sikerrel jártak, hogy nagyon nehéz egy, a jelen esetben hét termet magába foglaló kiállítást úgy összeállítani, hogy az jól reprezentálja egy kivételesen gazdag történelemmel rendelkező város múltjának 500 évét, mutassa be az új eredményeket, és tegye mindezt élményszerűen, a látogató számára befogadható módon.

1. kép. A kiállítás megnyitó ünnepsége a múzeum előterében. Bolodár Zoltán felvétele

A település, majd város hétköznapijait tulajdonképpen a kelták óta döntően befolyásolta, hogy természeti adottságainak köszönhetően fontos kereskedelmi és közlekedési utak vezettek ezen a tájon. Sopron emellett határváros, első állomása a nyugat felől érkező utasoknak, földi és szellemi javaknak. A különböző kultúrák vegyítése és közvetítése a város sajátos és egyedi jellemzője, így a *Határtalan történet* címet nagyon találó és szellemes választásnak tartom.

A szakmai koncepció felállítását követően módszertanilag is meg kellett tervezni a forgatókönyvet. A ma embere nem szívesen olvas hosszú ismertetőket, de elvárja, hogy az érdeklődését felkeltő dolgokról egy kattintással részletes tájékoztatást kapjon. Fontos számára a hangulat, a bemutatandó korszak minél sokoldalúbb megjelenítése, az érzelmi beilleszkedés lehetősége. A rendezők korszakonként, azon belül egy-egy téma köré csoportosították a látóivalókat. A

várost érintő legfontosabb politikai események (háborúk, országgyűlések, népszavazás) mellett nagy hangsúlyt fektettek Sopron változó társadalmának, a szellemi és vallási áramlatoknak, a gazdasági élet tendenciáinak, a mindennapi életnek a bemutatására. Ez utóbbi fontos része a viseleti és tárgykultúra. Igazi kuriózum például az első teremben látható 16. századi patríciusruha süveggel, ami a Fő téri ferences kolostor („Kecsketemplom”) ásatása során került elő egy koporsóból. Külön tematikai egységek mutatják be a várostörténethez kapcsolódó olyan emblemikus személyiségeket, mint Lackner Kristóf, Széchenyi István és Liszt Ferenc, és kiemelten szerepelnek olyan, a köztörténet szempontjából is jelentős események, mint a soproni népszavazás, vagy a határáttörés 1989-ben.

2. kép. A kiállítás 17. századi terme. Bolodár Zoltán felvétele

3. kép. A 19. századot bemutató terem, előtérben Liszt Ferenc tanuló-zongorájával. Bolodár Zoltán felvétele

Illeszkedve a ma látogatóinak elvárásaihoz és a technika fejlődéséhez, a kiállítás több pontján info-pultokat helyeztek el. Az érintőképernyős készülékek segítségével szinte valamennyi tematikus egységhez kapcsolódóan talál új információkat az érdeklődő. Elsősorban iratok, fényképek, térképek, plakátok digitális másolatait, de videó, és hanganyag is látható-hallható, például hangzó részletek a Stark-féle virginálkönyvből, vagy Liszt Ferenc egy kiállított kottájának dallamaiból. Több tárgyról, viseletről: sodronyingeről, ónedényekről, kalodáról korbá másolat készült, amit a nézelődők – nem utolsósorban a gyerekek – kézbe foghatnak.

Ritka örömet jelent, hogy ez alkalommal a megnyitás időpontjára elkészült a mind tartalmát, mind küllemét tekintve kiváló kiállítási vezető. Jól tagolt, informatív, későbbi fellapozásával felidézhető az emlékek, és végül, de nem utolsósorban hasznos vásárfia is, amivel (remélhetőleg) újabb látogatókat nyerhet majd az intézmény. Különösen tetszett az alsó laprészen végigfutó időszak, ami a soproni eseményeket a korabeli országos és nemzetközi eseményekkel veti össze, valamint a kis színes információkat tartalmazó „Tudta-e ön, hogy...” elnevezésű rovat. Kisiskolások számára külön vezető készült, ami egyben foglalkoztató könyv is. Ugyancsak a látogatók személyes élményszerzését segíti az átjáró teremben a 19. század végéről származó velocipéd, háttérben a korabeli

Várkerület nagyméretű fotómásolatával. Egy digitális fényképezőgép segítségével a látogató a kerékpár mellé állva fényképet készíthet magáról és azt elküldheti a kiválasztott e-mail címre.

4. kép. A megnyitó közönsége a kiállítás utolsó, 20. századi termében. Bolodár Zoltán felvétele

Összefoglalva az elmondottakat, egy olyan, ízig-vérig 21. századi állandó kiállítást láthatnak itt a városbeliek és az ide látogató turisták, ami egyszerre klasszikus és modern, szakszerű és látogatóbarát. Tükrözi az intézmény szellemiségét, méltó arra, hogy az elkövetkező években reprezentálja a látogatók számára a város gazdag múltját. Különösen alkalmas múzeumpedagógiai foglalkozások tartására. Az OKM és a fenntartó megyei önkormányzat támogatásának köszönhetően a szellemi teljesítmény mellett ez alkalommal – és ez nagyon nagy szó – azok az anyagi eszközök is rendelkezésre álltak, amelyek segítségével a már említett vezetők és infopultok, a szükséges restaurálási és design munkák, a háromnyelvű (magyar, német, angol) feliratozás elkészülhettek. Itt szeretném megemlíteni a kiállítás formatervezőjének, Szőke Imrének a nevét, aki kitűnő munkát végzett, csakúgy, mint a múzeum valamennyi munkatársa, aki így vagy úgy részt vett a kiállítás elkészítésében.

Köszönet nekik!